Pääesikunta, suunnittelupäällikkö kenraalimajuri Janne Jaakkola
EDUSKUNNAN Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto 27.04.2022

AJANKOHTAISSELONTEKO TURVALLISUUSYMPÄRISTÖN MUUTOKSESTA

Selonteon vaikutukset julkiseen talouteen ja resurssitarpeisiin

Ukrainan sota osoittaa Suomen pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen kansallisen puolustuskyvyn kehittämisen lähtökohdat oikeiksi. Puolustuskykyä kehitetään nopeutetulla aikataululla kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitetuilla lisäresursseilla. Nykytilanteen vaatimat kansallisen puolustuksen lisäresurssit on kohdennettu kevään lisätalousarvioehdotuksessa ja vuosien 2023-2026 julkisen talouden suunnitelmassa.

Selonteon linjausten mukaisesti Puolustusvoimat on jo aloittanut kriittisen lisämateriaalin hankinnat. Hankinnat koskevat mm. puolustusmateriaalia, ampumatarvikkeita sekä varaosia ja vaihtolaitteita. Hankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin. Myös rajavartiolaitoksen ja rajajoukkojen sotilaallista suorituskykyä parannetaan.

Kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrää kasvatetaan selonteon linjausten mukaisesti. Toimenpiteet on jo käynnistetty. Vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan ja kehitetään.

Puolustusvoimien henkilöstön määrää lisätään jo puolustusselonteossa linjatulla 500 henkilötyövuodella nopeutetussa aikataulussa. Myös sopimussotilaiden määrää lisätään. Lisäksi Puolustusvoimat selvittää muuttuneen turvallisuusympäristön aiheuttamat henkilöstön lisätarpeet.

Puolustusvoimien meri- ja ilmapuolustuksen strategisten hankkeiden (Pohjanmaa-luokka, F-35A) toimeenpanoa jatketaan. Maapuolustuksen uudistaminen on jo aloitettu mm. paikallispuolustuksen kehittämisellä. Tämä luo hyvän perustaa suunnitellulle maapuolustuksen laajemmalle uudistukselle 2020-luvun jälkipuolelta alkaen.

Selonteossa kuvatusta toimintaympäristön muutoksesta johtuvana lisäresurssitarpeena on energian hintojen nousun vaikutukset (vrt. kiinteistömenojen lisätarve keväällä 2022 noin 14 milj. euroa). Nopeasti kiihtynyt inflaatio tarkoittaa sitä, että samalla rahamäärällä saadaan vähemmän kuin ennen. Vaikka inflaatio ensi vuoden puolella ennusteiden mukaan hidastuu, hinnat jäänevät korkealle tasolle.

Selonteossa arvioidaan myös mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksia. Puolustusvoimia on kehitetty valtiojohdon ohjauksessa jo pitkään länsimaisten

standardien mukaisesti siten, ettei sotilaalliselle liittoutumiselle muodostu esteitä. Puolustusvoimat kykenee toimeenpanemaan kaikki valtiojohdon päätökset, sotilaallinen liittoutuminen mukaan lukien.

Lisäresurssitarpeet on tarkasteltava osana mahdollisen jäsenyyden valmisteluja. Sotilaallisen liittoutumisen lisäkustannukset liittyvät mm.

- jäsenmaksuun
- Nato-rakenteisiin lähettävään henkilöstöön
- pysyvän valmiuden joukkoihin,
- johtamisjärjestelmien yms. integrointiin,
- sotilaallisen kriisinhallintaan osallistumisen määrän kasvuun ja
- tavoitteeseen käyttää puolustusmenoihin vähintään kaksi (2) % BKT:sta.

Naton jäsenmaat ovat sitoutuneet käyttämään 20 prosenttia puolustusmäärärahoistaan materiaalihankintoihin. Suomi käyttää jo tällä hetkellä yli 20 prosenttia puolustusmäärärahoistaan materiaalihankintoihin.

Liittoutumisen lopulliset kustannukset selviävät mahdollisten jäsenyysneuvottelujen edetessä. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset jäsenyysneuvottelujen aikana voivat vaatia välittömiäkin lisäresursseja toiminnan tason nostamiseksi.